

Analiza gospodarskih kretanja u Republici Hrvatskoj u 2018. godini

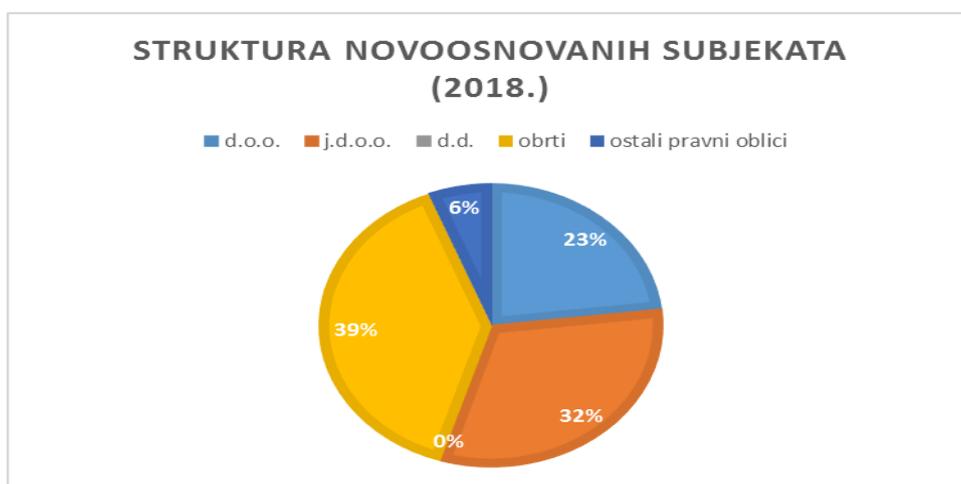
Prema najavama i prognozama Europske komisije ekonomska aktivnost Republike Hrvatske usporiti će, ali ujedno i zadržati pozitivan smjer. Procjena rasta BDP-a za 2018. godinu iznosi 2,8%¹, što je na istoj razini kao i 2017. godine. Osnovni pokretač rasta ostaje osobna potrošnja. Privatne investicije i dalje imaju relativno povoljne uvjete financiranja, ali se sporije oporavljaju. Sporijem oporavku investicija dijelom je razlog i kriza u koncernu Agrokor koja se odvijala tijekom 2017. i dijelom u 2018. godini. Javne investicije i dalje zaostaju primarno zbog sporije dinamike povlačenja sredstava iz EU fondova. Stopa nezaposlenosti opada, no to valja uzeti s rezervom jer trend iseljavanja radno sposobnog stanovništva bitno može utjecati na statistiku zaposlenosti/nezaposlenosti. Stopa nezaposlenosti u trenutku izrade ove analize iznosi 9,4%.²

U nastavku donosimo pregled gospodarstva kroz neke od alternativnih pokazatelja stanja gospodarstva i to prvenstveno kroz:

- ✓ Broj novoosnovanih gospodarskih subjekata
- ✓ Broj brisanih gospodarskih subjekata
- ✓ Broj blokiranih gospodarskih subjekata
- ✓ Broj subjekata s poteškoćama u poslovanju

Novoosnovani gospodarski subjekti

Tijekom 2018. godine osnovano je 28.039 gospodarskih subjekata, što je povećanje za 1954 subjekta u odnosu na 2017. godinu, kada je osnovano 26.085 gospodarskih subjekata.

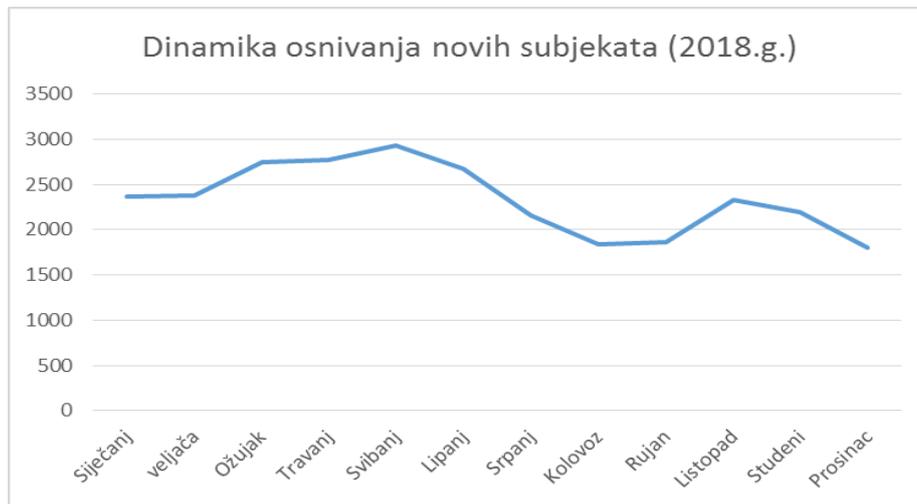


Izvor: Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr)

¹ Izvor: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts_en

² Izvor: <https://tradingeconomics.com/croatia/unemployment-rate?continent=asia>

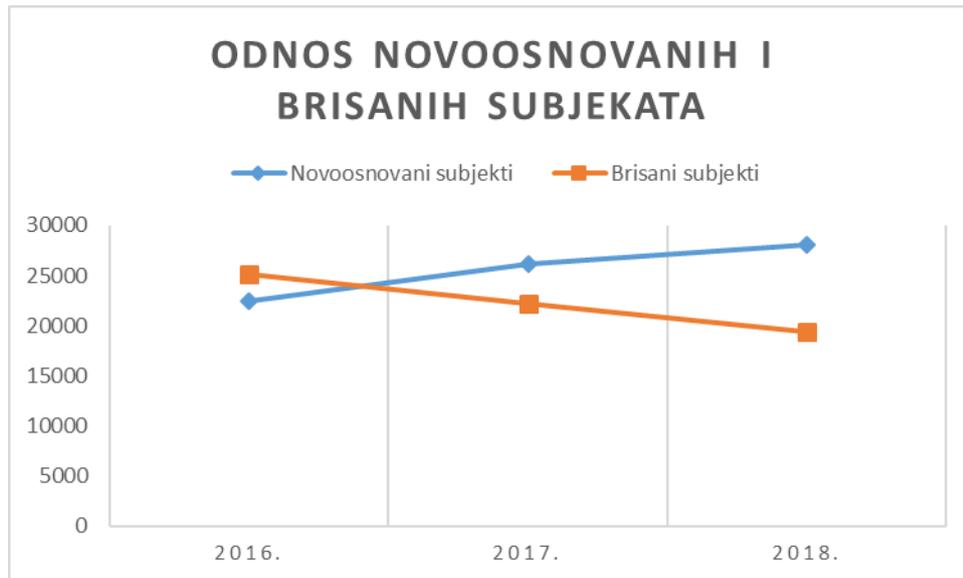
Pogleda li se struktura novoosnovanih subjekata, odmah je uočljivo kako najveći udio čine obrti, kojih je ukupno osnovano 10.991, što čini otprilike 39% u ukupnoj strukturi novoosnovanih subjekata. Nakon obrta, najviše su se osnivala jednostavna društva s ograničenom odgovornošću (j.d.o.o.), koja u ukupnoj strukturi novoosnovanih subjekata čine 31%. Niski kapitalni zahtjevi potrebni za osnivanje i funkcioniranje ova dva pravna oblika činila su ih znatno atraktivnijim spram ostalih. Najmanji udio u ukupnoj strukturi čine dionička društva kojih je u 2018. godini osnovano svega 5, što čini 0,02%. Društva s ograničenom odgovornošću čine otprilike 23%, dok ostali pravni oblici (komanditna društva, inozemne podružnice itd.) sudjeluju u ukupnoj strukturi s otprilike 6%.



Izvor: Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr)

Zanimljivo je pogledati dinamiku osnivanja subjekata unutar godine. Većina subjekata osnovala se u prvoj polovici godine. Najveći broj novoosnovanih subjekata zabilježen je u svibnju i to ukupno 2.935 subjekata. Najmanji broj novoosnovanih subjekata zabilježen je u prosincu, kada je osnovano svega 1.800 subjekata.

Brisanja



Izvor: Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr)

U 2018. godini obrisano je ukupno 19.335 subjekata. Navedeno predstavlja smanjenje broja brisanih subjekata u odnosu na 2017. godinu kada je obrisano ukupno 22.225 subjekata. Iz priloženog grafa vidljiv je trend smanjenja brisanja subjekata, te istodobno trend sve većeg osnivanja novih subjekata u Republici Hrvatskoj. Rastu novoosnovanih subjekata najviše doprinosi porast broja otvaranja obrta, dok su istovremeno najviše brisana jednostavna društva s ograničenom odgovornošću.

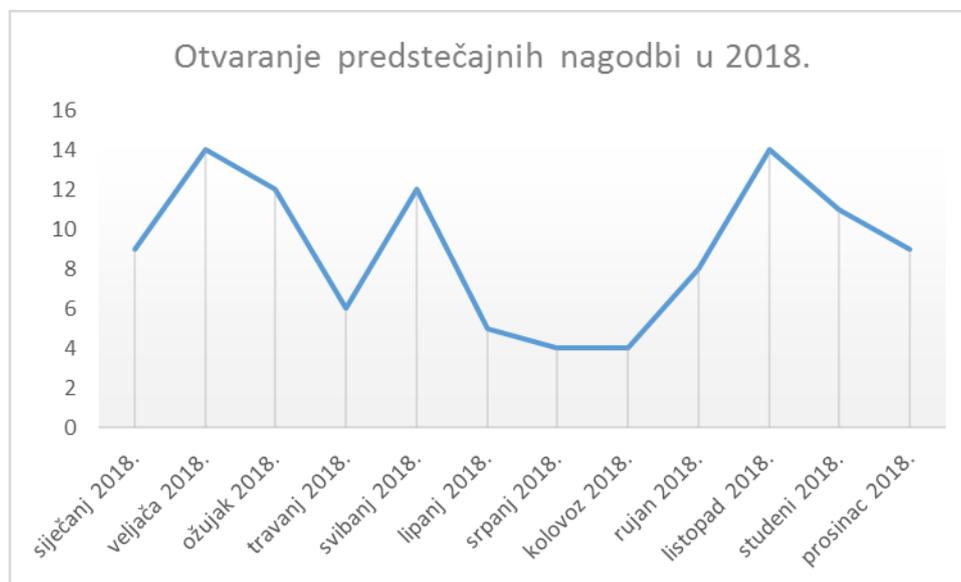
Blokirani

Iako trend osnivanja i brisanja gospodarskih subjekata ide u prilog tome da se ekonomija oporavlja i jača, ukupan broj blokiranih subjekata sugerira suprotan trend. U posljednje 3 godine broj aktivnih subjekata koji su bili u blokadi se povećao. S druge strane, iako je trend povećanja blokiranih subjekata zamjetljiv, istodobno takva poduzeća upošljavaju sve manje radnika, što indicira smanjenje rizika na razini gospodarstva. U prilog navedenom ide i pokazatelj broja neisplatitelja plaća koji je obrađen u nastavku analize.

Poslovni subjekti s poteškoćama u poslovanju

U subjekte koji imaju poteškoće u poslovanju za potrebe pisanja ovog članka spadaju subjekti koji su imali otvorene postupke predstečajne nagodbe, stečaja, odnosno koju su bili na listi neisplatitelja plaća ili na listi poreznih dužnika.

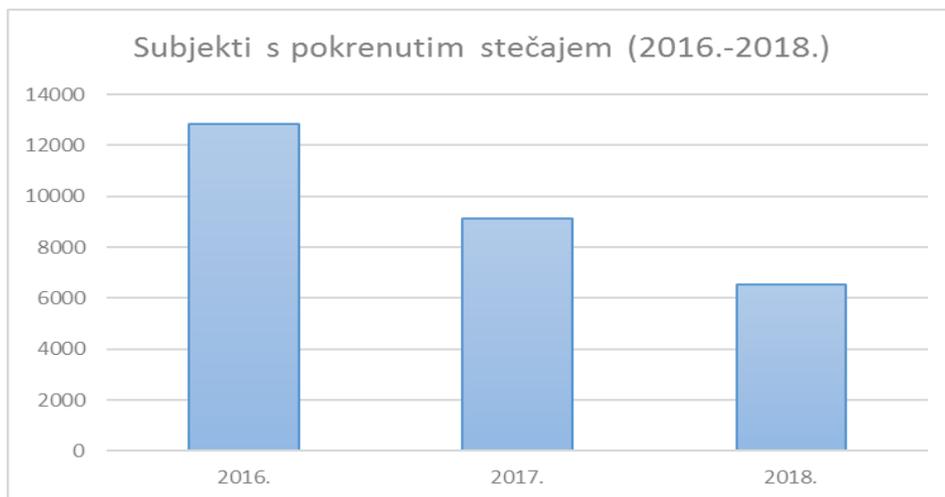
Cilj postupka predstečajne nagodbe jest spašavanje onih subjekata koji još uvijek imaju potencijal za nastavak poslovanja. U 2018. godini ukupno je za 108 subjekata otvoren postupak predstečajne nagodbe. Navedeno predstavlja smanjenje za 79 postupaka u odnosu na 2017. godinu kada ih je bilo otvoreno 187. Trend otvaranja postupaka predstečajnih nagodbi pozitivan je iz godine u godinu, posebice kada se uzme u obzir 2013. godina kao početna godina, kada je bilo ukupno 5.430 otvorenih postupaka predstečajne nagodbe. Pozitivnom trendu s jedne strane doprinosi činjenica da se gospodarstvo oporavlja, dok s druge dio utjecaja leži i u činjenici da su se pooštrili uvjeti za otvaranje postupaka predstečajne nagodbe.



Izvor: Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr)

Gornja slika prikazuje dinamiku kretanja otvorenih postupaka predstečajne nagodbe u 2018. godini. Vidljivo je kako se najveći broj postupaka otvorio početkom i krajem godine.

Ukoliko postupak predstečajne nagodbe ne uspije ili ukoliko je financijska situacija gospodarskog subjekta složenija, odnosno ako su ispunjeni zakonom predviđeni uvjeti, otvorit će se stečajni postupak.



Izvor: Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr)

U promatranom razdoblju vidi se smanjenje broja otvorenih stečajnih postupaka što je vrlo povoljan trend. U 2018. godini ukupno je bilo 6.511 subjekata koji su imali otvoren stečajni postupak. To predstavlja smanjenje od 2.590 u odnosu na 2017. godinu te znatnije smanjenje od 6.331 u odnosu na 2016. godinu kada je ukupno 12.842 subjekata imalo otvoren stečajni postupak.

Neisplatitelji plaća i porezni dužnici	2015.	2016.	2017.	2018.
Neisplatitelji plaća	10.595	7.145	4.147	4.034
Ulazak novih subjekata na listu neisplatitelja plaća	3.414	1.090	1.322	1.987
Porezni dužnici	4.428	4.526	4.195	3.585
Ulazak novih subjekata na listu poreznih dužnika	734	981	828	610

Izvor: Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr)

U promatranom razdoblju od 2015. do 2018.g. se broj subjekata koji ne isplaćuju plaće smanjuje. Promatrano u odnosu na 2015. godinu, broj subjekata smanjio se za otprilike 62%, što predstavlja iznimno povoljan trend. S druge strane, broj novih subjekata koji ulaze na listu neisplatitelja plaća najprije se smanjio u 2016. godini, a nakon toga ponovno bilježi trend rasta.

Pored neisplatitelja plaća, važno je razmotriti i kretanje poreznih dužnika. Skup subjekata koji imaju obveze prema državi se smanjuje, ali iznosi pojedinačnog duga istovremeno rastu. Broj subjekata s nekim oblikom poreznog duga generalno bilježi pozitivan trend smanjenja, uz iznimku 2016. godine, kada je blago porastao broj evidentiranih poreznih dužnika. Prosječan iznos poreznog duga u 2018. godini iznosi 1.775.016,01 kn, što predstavlja povećanje u odnosu na 2015. godinu od 19,36%.

Zaključak i prognoza

Tradicionalni makroekonomski indikator (BDP) pokazuje jednak rast domaćeg gospodarstva kao i u 2017. godini prema procjenama Europske komisije. Na rast bruto domaćeg proizvoda ponovno je najviše poticala osobna potrošnja, ponajprije zbog rasta plaća i raspoloživog dohotka. Snažan doprinos osobne potrošnje potaknuo je i trend sve većeg osnivanja novih subjekata i uključivanje u gospodarsku aktivnost. Uzmemo li se u obzir tradicionalni i alternativni pokazatelji zajedno, možemo zaključiti kako se gospodarstvo trenutno nalazi u stabilnoj i uzlaznoj fazi. Izazovi narednog razdoblja prvenstveno će se ogledati u nastavku pozitivnih trendova te istovremenom jačanju investicijske i politike upravljanja likvidnošću, kao o preduvjetima rastućeg i sigurnog poslovanja.